Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001346

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-04-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ХНУ імені В. Н. Каразіна № 0302-3к/1060 від 19.06.2025 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жеронкін Антон Володимирович
2. Anton Zheronkin

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0001-0713-8921

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 033

Назва наукової спеціальності: Філософія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філософія

Дата захисту: 03-06-2025

Спеціальність за освітою: Філософія

Місце роботи здобувача: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8418

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.41.43, 02.41.41, 04.61.13, 02.81

Тема дисертації:

1. Генеалогія ксенофобії: апотропеїчна магія та символізація заздрощів і ненависті

2. The Genealogy of Xenophobia: Apotropaic Magic and the Symbolization of Envy and Hate

Реферат/анотація:

1. Об'єктно-орієнтована онтологія та спекулятивний реалізм концептуалізують нових Інших – "Інших-ніж-люди", і у такий спосіб роблять проблематику ставлення до Іншого ще більш гострою. Поточна дисертація присвячена спробі підійти до проблеми ксенофобії обхідним шляхом: через дослідження сутності "апотропеїв", які є артефактом найдавніших ксенофобних практик – практик самозахисту від усього Чужого. Саме дослідження матеріальної культури та тих практик, в які ці артефакти були залучені, здатно висвітлити шари емоцій, несвідомих фантазій та унікального феноменологічного досвіду, які приховуються за ксенофобними діями та ідеологіями. Об'єктом дослідження є сутність ксенофобії та форм її переживання суб'єктом, а предметом дослідження – практика використання апотропеїв у її функціональному зв'язку з психологічним опрацюванням ксенофобних емоцій: ненависті, заздрощів, страху. Мета поточного дослідження – визначити джерела ксенофобних афектів, ксенофобних ідеологій і ксенофобної поведінки в структурі "ментального світу" людини та структурах соціокультурного простору. Заради досягнення визначеної мети дисертаційного дослідження було виокремлено наступні завдання дисертаційного

дослідження: Визначити методологічний інструментарій структуралізму та історії емоцій, що здатний допомогти в генеалогічному дослідженні ксенофобії. Здійснити “деструкцію” поняття “апотропеїчна магія” від його сучасного, метамодерного використання до епохи Античності. Провести феноменологічне дослідження первісних практик використання апотропеїв у порівнянні з іншими “захисними практиками”. Визначити основні історичні віхи існування практик апотропеїчної магії та їх характеристики. Створити класифікації апотропеїв за критеріями матерії, форми, джерела сакральної сили та призначення. Дослідити явище “пристріту” та апотропеїв, які проти нього використовувались, з позицій “теорії об’єктних відносин”. Концептуалізувати поняття “седативної функції матеріальної культури”, як одного з джерел сакральності артефактів. Переглянути феноменологічне бачення зв’язку між Я та “Іншим”, як зв’язку “Ego” та “Alter-Ego”, через призму психоаналітичної концепції стадій психосексуального розвитку. Визначити об’єкт інтенційного спрямування ксенофобних переживань серед Тріади “Інший/Чужий/Ворожий”. Класифікувати типи ксенофобії на основі проведеного дослідження відносин “Я-Інший”, що відобразили себе у апотропеїчних практиках. Надати характеристику ксенофобії метамодерну в зв’язку з явищами мультикультуралізму, “Нової Щирості” та “події-трагедії” війни. Теоретико-методологічна стратегія була підпорядкована меті дослідження й базувалась на “генеалогічному підході” М. Фуко. Генеалогічні пошуки дотично поєднують методологічні інструментарії історії емоцій, постструктуралізму, психоаналізу та феноменології. Наукова новизна отриманих результатів полягає в наступних положеннях. Уперше: узагальнено ключові хронологічні етапи існування та трансформацій практик апотропеїчної магії, а також визначені ключові характеристики кожного з цих етапів; створені класифікації апотропеїв за чотирма критеріями (матерія, форма, джерело сили та призначення), спираючись на принцип “акторства Речей” об’єктно-орієнтованої онтології та акторно-мережевої теорії; сформульовані чотири типи ксенофобії, кожен з яких потребує різної стратегії роботи для подолання ксенофобії, як проблеми; аргументована необхідність розділення ксенофобії на три рівні втілення: ідеологічний, емоційний та онтологічний; доведене розкриття практик апотропеїчної магії як елементу ксенофобного дискурсу. Уточнено й поглиблено: історіографічний огляд тенденцій розвитку “історії емоцій” та її зв’язків з іншими філософськими та міждисциплінарними сферами досліджень; історіографічний огляд досліджень апотропеїчної магії; взаємозв’язок екзистенційно-онтологічних категорій “Інший”, “Чужий” та “Ворожий”; вивчення проблеми “ресакралізації” метамодерну, неомагічного мислення на прикладі практик апотропеїчної магії. Результати поточного дослідження можуть бути використані в подальших дослідницьких студіях, та й на практиці. Робота може бути цікава та корисна філософам, які досліджують об’єктно-орієнтовану онтологію, структуралізм, феноменологію матеріальну культуру, методологію психоаналітичної герменевтики речей та мистецтва. Корисними результати дослідження будуть також на міждисциплінарному рівні для поглибленого розуміння сутності ксенофобії.

2. Object-oriented ontology and speculative realism conceptualize new Others – “Other-than-humans”, and thus make the problematic of attitudes towards the Other even more acute. The current dissertation is devoted to an attempt to approach the problem of xenophobia in a roundabout way: through the study of the essence of “apotropaic,” which are an artifact of the most ancient xenophobic practices – practices of self-defense against everything Alien. It is the study of material culture and the practices in which these artifacts were involved that can illuminate the layers of emotions, unconscious fantasies, and unique phenomenological experiences that lie behind xenophobic actions and ideologies. The object of the study is the essence of xenophobia and the forms of its experience by the subject, and the subject of the study is the practice of using apotropaic in its functional connection with the psychological processing of xenophobic emotions: hatred, envy, fear. The purpose of the current study is to identify the sources of xenophobic affects, xenophobic ideologies, and xenophobic behavior in the structure of a person's "mental world" and the structures of sociocultural space. In order to achieve the specified goal of the dissertation research, the following tasks of the dissertation research were identified: To identify the methodological tools of structuralism and the history of emotions that can assist in the genealogical study of xenophobia. To “destruct” the concept of “apotropaic magic” from its modern, metamodern use to the era of Antiquity. To conduct a phenomenological study of the primitive practices of using apotropaic in comparison with other “protective practices”. Identify the main historical milestones of the existence of apotropaic magic

practices and their characteristics. Create classifications of apotropaics based on the criteria of matter, form, source of sacred power, and purpose. To investigate the phenomenon of the “evil eye” and the apotropaic used against it from the standpoint of the “theory of object relations”. To conceptualize the concept of the “sedative function of material culture” as one of the sources of the sacredness of artifacts. To review the phenomenological vision of the connection between the Self and the “Other”, as the connection between the “Ego” and the “Alter-Ego”, through the prism of the psychoanalytic concept of the stages of psychosexual development. To identify the object of intentional direction of xenophobic experiences among the Triad “Other/Alien/Enemy”. To classify types of xenophobia based on the conducted research on “I-Other” relationships that reflected themselves in apotropaic practices. To characterize metamodern xenophobia in connection with the phenomena of multiculturalism, the “New Sincerity,” and the “event-tragedy” of war. The theoretical and methodological strategy was subordinated to the research goal and was based on M. Foucault's “genealogical approach.” Genealogical searches tangentially combine methodological tools of the history of emotions, poststructuralism, psychoanalysis, and phenomenology. The scientific novelty of the obtained results lies in the following provisions. For the first time: the key chronological stages of the existence and transformations of the practices of apotropaic magic are summarized, as well as the key characteristics of each of these stages are determined; created classifications of apotropaics according to four criteria (matter, form, source of power and destination), based on the principle of "actorship of Things" of object-oriented ontology and actor-network theory; four types of xenophobia are formulated, each of which requires a different work strategy to overcome xenophobia as a problem; the reasoned necessity of dividing xenophobia into three levels of embodiment: ideological, emotional and ontological; proven disclosure of the practices of apotropaic magic as an element of xenophobic discourse. Clarified and deepened: a historiographic review of the trends in the development of the "history of emotions" and its connections with other philosophical and interdisciplinary fields of research; the relationship between the existential and ontological categories "Other", "Alien" and "Enemy"; study of the problem of "resacralization" of postmodern, neo-magical thinking on the example of the practices of apotropaic magic; The results of the current study can be used in further research studies, as well as in practice. The work can be interesting and useful for philosophers who are researchers of object-oriented ontology, structuralism, phenomenology of material culture, methodology of psychoanalytic hermeneutics of things and art. The results of the research will also be useful at the interdisciplinary level for a deeper understanding of the essence of xenophobia.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Жеронкін А.В. Історія заздрості: Історіографічний огляд. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Теорія культури і філософія науки». 2023. 68. С. 43-54. https://doi.org/10.26565/2306-6687-2023-68-05.
- Жеронкін А.В. Седативна функція матеріальної культури: про сутність апотропея. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії». 2024. 70. С. 173-186. https://doi.org/10.26565/2226-0994-2024-70-16.
- Жеронкін, А.В. “Погляд” Іншого та ксенофобія: феноменологічні розшуки сутності пристріту. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії». 2024. 71. С. 104-114. https://doi.org/10.26565/2226-0994-2024-71-10.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Перепелиця Олег Миколайович
2. Oleh Perepelytsia

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9825-7573

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Толстов Іван Вікторович
2. Ivan Tolstov

Кваліфікація: к. філос. н., доцент, 09.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5511-1670

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет залізничного транспорту

Код за ЄДРПОУ: 01116472

Місцезнаходження: майдан Фейєрбаха, буд. 7, Харків, Харківський р-н., 61050, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бейлін Михайло Валерійович

2. Mykhailo Beilin

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6926-2389

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія фізичної культури

Код за ЄДРПОУ: 02928261

Місцезнаходження: вул. Клочківська, буд. 99, Харків, Харківський р-н., 61058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Загурська Наталія Віталіївна

2. Nataliia Zahurska

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5142-8064

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ільїн Ілля Вікторович

2. Illia Ilin

Кваліфікація: к. філос. н., 09.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3945-212X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Корабльова Надія Степанівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Корабльова Надія Степанівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Шевченко Андрій Олександрович
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна